

C99 – OND12

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

10 januari 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over een eventuele stopzetting van het wetenschappelijk onderzoek naar de Nederlandse taal door het Vlaams-Nederlands Comité voor Nederlandse Taal en Cultuur	1
Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de resultaten van recent wetenschappelijk onderzoek naar de schoolprestaties van Vlaamse leerlingen	3
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de financiering van brugprojecten	5

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over een eventuele stopzetting van het wetenschappelijk onderzoek naar de Nederlandse taal door het Vlaams-Nederlands Comité voor Nederlandse Taal en Cultuur

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, deze vraag is al eens aan bod gekomen in de commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en in een vraag aan minister Bourgeois op 11 december 2007 Toerisme (*Hand. VI. Parl. 2007-08*, nr. C84). Op 17 januari 1995 werd in Antwerpen door de Nederlandse en de Vlaamse Regering het Cultureel Verdrag tussen Vlaanderen en Nederland ondertekend. In dit verdrag wordt cultuur in de brede betekenis gebruikt, want voluit heet het verdrag 'Verdrag inzake de samenwerking op het gebied van cultuur, onderwijs, wetenschappen en welzijn tussen de Vlaamse Gemeenschap in het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden'.

Om toe te zien op de uitvoering van dit belangrijk cultureel verdrag, werd op 2 april 1998 in 's-Hertogenbosch de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland (CVN) ingesteld. In tegenstelling tot de vroegere 'Vaste Gemengde Commissie ter Uitvoering van het Belgisch-Nederlands Cultureel Verdrag', bestaat de commissie haast uitsluitend uit niet-ambtelijke leden. Zij vertegenwoordigen verschillende sectoren uit het werkveld van het verdrag. In haar advies van 25 mei 2007 aan de Nederlandse minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap klaagt de CVN aan dat de toekomst van het Vlaams-Nederlands Comité voor Nederlandse Taal en Cultuur (VNC) op de helling staat. Dit Vlaams-Nederlands comité werd in 1994 opgericht als kader voor de financiering van wetenschappelijk onderzoek in verband met de Nederlandse taal en cultuur en is een gezamenlijke commissie van het Vlaams Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). Het comité heeft als taak de wetenschappelijke samenwerking inzake taal en cultuur tussen Vlaanderen en Nederland te bevorderen. Het VNC financiert onderzoeksprojecten, stelt middelen beschikbaar voor de organisatie van Vlaams-Nederlandse wetenschappelijke bijeenkomsten, voor de uitwisseling van Vlaamse en Nederlandse onderzoekers en voor de verblijven aan het

NIAS, het Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences.

In 2001 is het VNC-programma geëvalueerd door een externe internationale commissie. Het oordeel van de commissie over de Vlaams-Nederlandse samenwerking was zeer positief. Hierdoor hebben de NWO en het FWO besloten om de samenwerking met eigen middelen voort te zetten gedurende vijf jaar, tot 2007. De toekomst van het VNC staat nu evenwel op de helling, want langs Nederlandse zijde dreigt men de samenwerking stop te zetten. Het FWO zou het programma graag willen voortzetten en aan de kant van de NWO is er in beginsel steun voor een voortzetting van het programma. Maar de huidige formule past minder goed in de door de NWO opgestelde strategienota, die het uitgangspunt vormt voor het programma voor de komende jaren. Een nieuw onderzoeksprogramma, toegespitst op het Nederlandse taal- en cultuurgebied, zou een oplossing kunnen bieden.

Een tweede voorwaarde van de NWO is dat de maatschappelijke vraag aangetoond moet worden doordat er in de financiering een bijdrage van derden beschikbaar is. Het is mogelijk dat de overheid of een aan de overheid gerelateerde organisatie als externe financier optreedt. De motivatie hiervoor zou kunnen worden gevonden in het belang dat Vlaanderen en Nederland hechten aan de samenwerking. Als er geen opvolger komt voor het VNC zullen de onderzoekers aangewezen zijn op de financieringsbronnen van hun eigen land, wat nefast zal zijn voor de samenwerking tussen Vlaamse en Nederlandse onderzoekers.

In een tijd van toenemende globalisering is aandacht voor het culturele van beide landen van groot belang. Het is daarom essentieel dat de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland op het gebied van onderzoek naar Nederlandse taal, cultuur en geschiedenis ook de komende jaren wordt gestimuleerd en dat de werking van het VNC kan worden voortgezet.

Ik stelde hierover reeds een vraag om uitleg aan minister Bourgeois. Minister Bourgeois antwoordde toen dat dit tot de bevoegdheid van minister Ceysens behoort en dat er in dit dossier al briefwisseling zou zijn geweest tussen toenmalig minister Moerman en de Nederlandse minister Plasterk. Minister Plasterk heeft toen in een brief van 19 september 2007 laten weten dat hij de NWO niet wilde vragen om haar stopzetting van de financiering te herzien.

Mevrouw de minister, was u op de hoogte van een eventuele stopzetting van het Vlaams-Nederlands

Comité voor Nederlandse Taal en Cultuur? Wat is uw visie op het feit dat de samenwerking eenzijdig zou worden stopgezet aan Nederlandse zijde? Hebt u nog verdere stappen ondernomen om bij uw Nederlandse collega aan te dringen om te zoeken naar mogelijkheden om de werking van het Vlaams-Nederlands Comité voor Nederlandse Taal en Cultuur te continueren? Indien ja, welke? Indien nee, waarom niet? Bent u bereid om het programma van het VNC opnieuw van overheidswege te subsidiëren? Indien niet, waarom niet?

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mevrouw de minister, ik zou het zeer opportuun vinden mocht u uw Nederlandse collega aanzetten om deze samenwerking alsnog voort te zetten. Het tachtigjarig bestaan van het FWO zou een zeer goede aanleiding zijn voor een dergelijk verjaardagsgeschenk.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Dank u voor de suggestie, mevrouw de voorzitter. Het klopt dat we uitkijken naar een merkwaardige verjaardag in oktober van het FWO, dat tachtig kaarsjes mag uitblazen.

Mijnheer Verstreken, mijn voorgangster Fientje Moerman heeft de problematiek van het VNC op 18 juli 2007 aangekaart bij de Nederlandse minister Plasterk. Ik citeer uit haar brief: "Het VNC-samenwerkingsakkoord loopt eind dit jaar af en ik zou het ten zeerste waarderen indien het opnieuw kan worden verlengd voor een periode van vijf jaar."

Minister Plasterk antwoordde op 19 september 2007: "Dit betekent dat ik voornemens ben het besluit van NWO respecteer, maar niet voornemens ben dit programma opnieuw te verlengen voor een periode van vijf jaar." Het is dus heel duidelijk dat minister Plasterk dat niet wenst te doen.

Ik heb akte genomen van de beslissing om langs Nederlandse zijde niet in financiering te voorzien voor het VNC-vervolgtraject. Wij betreuren dat allemaal, maar we moeten de beslissing van de Nederlandse overheid natuurlijk ook respecteren.

Ik heb geen verdere stappen ondernomen om het probleem opnieuw aan te kaarten bij mijn Nederlandse collega. Het antwoord van minister Plasterk was immers zeer duidelijk. Het is aan NWO om hierin autonoom een beslissing te nemen. Langs Vlaamse zijde kan het FWO dat eveneens doen zonder ministeriële tussenkomst. Zoals u trouwens zelf hebt aangegeven in uw vraag om uitleg aan minister Bourgeois op 11 december 2007, hebben beide partijen in het verleden ook altijd uit eigen middelen geput om de werking van het VNC te financieren.

Gelet op het eerder geschetste Nederlandse standpunt lijkt het mij niet zinvol om voor de financiering van het

VNC bijkomende middelen op de Vlaamse begroting voor wetenschapsbeleid uit te trekken. Het FWO kan die beslissing overigens perfect zelf nemen, in het kader van de eigen autonomie. Maar om internationaal samen te werken moeten alle betrokken partners wel willen samenwerken. Daar kunnen wij natuurlijk niet veel aan veranderen.

Ik wil wel benadrukken dat het verkeerd is om te stellen dat de Vlaams-Nederlandse wetenschappelijke samenwerking staat of valt met het VNC. De samenwerking tussen Vlaamse en Nederlandse onderzoeksgroepen is bijzonder hecht. Ik verwijs bijvoorbeeld naar het Zesde Europese Kaderprogramma voor Onderzoek en Ontwikkeling. Uit de voorlopige analyse van het departement EWI, die betrekking heeft op 90 procent van de contracten, blijkt dat de Europese Commissie in totaal 8861 projecten financierde, waarvan 503 met Vlaamse én Nederlandse partners in het consortium.

Daarnaast financieren Vlaanderen en Nederland via de Nederlandse Taalunie het programma STEVIN, wat staat voor Spraak- en Taaltechnologische Essentiële Voorzieningen in het Nederlands. Het programma is officieel van start gegaan op 15 september 2004 en loopt tot eind 2010. Het totaalbudget voor dit programma bedraagt 11,4 miljoen euro en wordt gezamenlijk gedragen door de Vlaamse en de Nederlandse overheden. De Vlaamse overheid, vertegenwoordigd door het departement Economie, Wetenschap en Innovatie, het IWT-Vlaanderen en het FWO-Vlaanderen, staat in voor een derde van dat bedrag. De overige twee derden worden evenredig beschikbaar gesteld door de Nederlandse ministeries van Economische Zaken en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek. Cultuurspecifiek onderzoek blijft dus zeker hoog op onze agenda staan.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mevrouw de minister, het doet deugd te horen dat cultuur en de taaluitwisseling tussen Vlaanderen en Nederland hoog op de agenda staan van de ministers van de Vlaamse Regering. Het is ook goed dat toenmalig minister Moerman nog een brief heeft gestuurd naar de Nederlandse minister Plasterk. Het is alleen jammer dat het antwoord negatief was.

Stond er in de brief van minister Plasterk ook enige motivatie voor de stopzetting? Ik vermoed dat de Nederlandse collega's die lid zijn van de Taalunie, dit zullen betreuren. Met de Vlaamse parlementsleden die lid zijn van de Taalunie, onder wie ook de voorzitter van deze commissie, kunnen we die vraag bij een volgende bijeenkomst van de Taalunie misschien even doorspelen en er bij de Nederlandse parlementsleden

op aandringen om meer informatie te vragen aan hun minister. Ik zou graag de achterliggende motivatie en strategie kennen. Heeft het te maken met een financieel tekort? Of ziet men het nut er niet van in? Dat laatste zou in elk geval erg betreurenswaardig zijn.

Minister Patricia Ceysens: Ik wil eerst even nakijken in welke mate dat een vertrouwelijke brief was. Anders zal ik u een kopie laten bezorgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de resultaten van recent wetenschappelijk onderzoek naar de schoolprestaties van Vlaamse leerlingen

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, onlangs werden de resultaten van een aantal belangrijke wetenschappelijke onderzoeksrapporten gepubliceerd. In mei 2006 namen 137 Vlaamse basisscholen deel aan het internationale vergelijkende PIRLS-onderzoek (Progress in International Reading Literacy Study), waarin leerlingen uit het vierde leerjaar lager onderwijs werden getoetst op hun vaardigheid in begrijpend lezen.

Op 28 november werden de resultaten bekendgemaakt. Ze leren ons onder meer dat de verschillen in leesvaardigheid tussen Vlaamse leerlingen en leerlingen uit andere landen klein zijn. Alleen de verschillen in leesvaardigheid tussen Nederlandse leerlingen en leerlingen uit andere landen zijn nog kleiner. Er is geen sprake van een grote kopgroep, en evenmin van een grote staartgroep. We mogen ervan uitgaan dat ons onderwijs een bijdrage levert tot die relatief gelijklopende prestaties. Wellicht worden de sterkere leerlingen wat afgeremd, maar wordt de leesvaardigheid van minder sterke leerlingen bevorderd.

Opvallend is de middelmatige prestatie van onze toppresteerders. Wat het niveau van de topgroep van 5 percent betreft, is Vlaanderen slechts achtste op veertien West-Europese landen, en slechts 22ste op 45 deelnemende landen en regio's uit de hele wereld. Een vrij fundamentele verklaring kan zijn dat onze Vlaamse scholen de sterke leerlingen weinig of te weinig stimuleren. Deze resultaten worden bevestigd door het PISA-rapport (Program for International Student Assessment) over de wiskundige geletterdheid van min-15-jarigen.

Het rapport van 2006 toont aan dat de spreiding van de scores voor wiskundige geletterdheid daalt, wat echter nadelig is voor de prestaties van de sterke leerlingen.

Het onderzoek bevestigt de neergang van de prestaties van de sterke leerlingen. In vergelijking met het PISA-rapport van 2003 daalt in Vlaanderen in 2006 de prestatie op percentiel 95. In 2003 bedroeg de gemiddelde score 707 punten, nu slechts 688. Door deze daling nam ook de Vlaamse spreiding van wiskundige geletterdheid af. Het verschil van 322 punten is nog steeds groter dan het gemiddelde verschil van alle OESO-landen, dat 299 punten bedraagt, maar aanzienlijk kleiner dan bijvoorbeeld in de Franse Gemeenschap waar de sterke leerlingen 353 punten meer behalen dan de zwakke. De scores op percentielen 75, 90 en 95 dalen significant in vergelijking met het PISA-onderzoek van 2003, terwijl de scores op de laagste percentielen niet significant veranderen. Anders geformuleerd, de gemiddelde score van de beter presterende leerlingen in 2006 was lager dan die in 2003, en nog veel slechter dan het resultaat voor 1999, terwijl de gemiddelde prestaties van de minder goed presterende leerlingen nagenoeg niet veranderden.

Volgens ons zijn de resultaten niet toevallig, en ik vraag me af of die ontwikkeling van tijdelijke aard is. Op basis van deze onderzoeksresultaten kunnen we besluiten dat de prestaties van de meer begaafde en dus sterkere leerlingen dalen, terwijl die van de zwakkeren op hetzelfde peil blijven.

Mijnheer de minister, wat vindt u van het feit dat sterke leerlingen in Vlaanderen in vergelijking met enkele jaren geleden systematisch slechtere testcores behalen? Wat vindt u van het feit dat sterke leerlingen in Vlaanderen opvallend minder goed scoren dan de kopgroepen uit het buitenland? Bent u het met me eens dat we meer aandacht moeten besteden aan de hoger begaafde leerlingen in Vlaanderen, zodat deze groep optimaal wordt gestimuleerd? Wat vindt u van het feit dat de scores van de leerlingen in Vlaanderen homogener worden door de slechtere prestaties van de sterkere leerlingen?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, het zal u niet verbazen dat ik me bij de vorige spreker aansluit. Onze fractie heeft al meermaals aandacht gevraagd voor leerlingen die volgens ons 'langs boven' uit de mand vallen.

Het vorige PISA-onderzoek heeft veel losgemaakt over de kloof tussen de sterkst en zwakst presterende leerlingen. Ik hoop dan ook dat dit PISA-onderzoek ertoe zal leiden dat een specifiek beleid voor sterke leerlingen wordt uitgebouwd. Ik heb het al een paar keer gezegd: ook wij vinden dat de zwakkere leerlingen

mee moeten zijn, maar het is ook heel erg nodig om de sterkere leerlingen te stimuleren. Hersenen zijn immers de enige grondstof waarover Vlaanderen beschikt.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, hier wordt een belangrijk onderwerp aangesneden. Ik zal een voorzichtig antwoord geven – niet omdat ik vind dat we daar niet moeten op ingaan, maar omdat het nog wat te vroeg is. Het departement denkt nog na over wat we uit die nieuwe reeks gegevens moeten besluiten. Het is dus nog te vroeg voor definitieve conclusies.

In december 2007 kregen we dankzij nieuw internationaal vergelijkend onderzoek opnieuw een beter inzicht in de sterktes en zwaktes van ons onderwijsbestel. Zoals u weet, hecht ik groot belang aan dergelijke onderzoeksresultaten. Eerst en vooral wil ik benadrukken dat Vlaanderen in de gemiddelde PISA-resultaten ook nu weer tot de internationale top behoort. Ook wat de PIRLS-resultaten betreft, blijken de leerlingen in Vlaanderen het zeker niet slecht te doen: Vlaanderen is qua leesvaardigheid in het vierde leerjaar van het lager onderwijs geen koploper, maar behoort internationaal wel duidelijk tot de ruimere kopgroep.

Maar, zoals reeds naar aanleiding van PISA 2003 bleek, kan ook nu worden vastgesteld dat er een zeer grote door sociaal-economische factoren bepaalde kloof tussen sterke en zwakkere leerlingen bestaat. In PIRLS – het onderzoek over de leesvaardigheid in het vierde leerjaar – echter is de spreiding kleiner of zijn de verschillen tussen de leerlingen minder groot. De PISA-resultaten van Finland illustreren hoe het mogelijk is om als land hoge gemiddelde scores met een kleine spreiding te combineren. Ook in Vlaanderen moeten we daar blijven naar streven.

We kunnen dit bereiken door de prestaties van de zwakste leerlingen gevoelig te verbeteren enerzijds, en door de excellente prestaties van de sterkste leerlingen op peil te houden anderzijds. Dat zijn nu uitgerekend de doelstellingen van ons gelijkheidsbeleid. De vraag is of de verschillen in PIRLS tussen leerlingen minder groot zijn omdat de sterkere leerlingen minder goed zouden scoren dan vroeger. Wat PIRLS betreft, weten we dit eigenlijk niet. Er zijn immers geen vergelijkende onderzoeksresultaten voor Vlaanderen beschikbaar. Wat PISA betreft – maar dan gaat het natuurlijk over het secundair onderwijs – weten we wel dat de internationaal vergelijkende score van de sterkste leerlingen – het percentiel 95 percent – inzake wiskundige geletterdheid lichtjes is achteruitgegaan in vergelijking met drie jaar geleden.

Ik wil dat om te beginnen toch even nuanceren. Ik denk dat we niet mogen stellen dat onze sterke leerlingen van

vroeger helemaal niet meer zichtbaar zouden zijn. Dat is niet zo. PISA 2006 toont aan dat het Vlaamse onderwijssysteem erin slaagt een grote kopgroep te creëren wat wiskundige geletterdheid betreft: 9 percent van de Vlaamse 15-jarigen presteert op het hoogste niveau, dat is niveau 6. Nog eens 20 percent presteert op niveau 5. Dat is nog een ruime, belangrijke kopgroep. In een gemiddeld OESO-land bedragen die percentages respectievelijk 3 en 10 percent. Enkel Taipei-China haalt hier nog hogere percentages, namelijk 12 en 20 percent. We scoren daar dus nog steeds bijzonder sterk. Er is echter inderdaad een lichte daling. We moeten ons afvragen hoe dat zou kunnen komen.

Ik geef heel snel een paar overwegingen, zonder te beweren dat die nu echt de sleutels tot het antwoord zijn. Om te beginnen was, in tegenstelling tot bij PISA 2003, wiskundige geletterdheid geen hoofddomein in PISA 2006. Dat betekent dat er minder wiskunde-items werden aangeboden en er bijgevolg ook veel minder echt moeilijke wiskunde-items in zaten. Dat maakt het voor de Vlaamse topleerlingen moeilijker om zich te onderscheiden in PISA 2006. Dat is een eerste element. Het is eigenlijk nog meer een hypothese dan een zekerheid, maar die hypothese lijkt aannemelijk.

Ook de lichte ondervertegenwoordiging van de aso-leerlingen in de PISA 2006-steekproef en de hervormingen tot een bredere tweede graad, die enkele jaren geleden werden geïmplementeerd, zijn mogelijke verklaringen. Wat dat laatste betreft, zat in 2003 een deel van de deelnemende leerlingen nog in geprofileerde studierichtingen met 'wiskunde' in de naam. Zoals u weet zijn de aso-studierichtingen in de tweede graad vandaag eenpolig en werd aan wiskunde een belangrijke plaats gegeven in iedere tweedegraadsrichting. Bij deze hervorming werd de bodem dus een beetje verhoogd, maar parallel daarmee is men afgestapt van het aanbieden van uitzonderlijk veel uren wiskunde voor een aantal leerlingen in richtingen die vroeger 'wiskunde' in de naam hadden. Als ik me niet vergis, dateert de beslissing om het curriculum te hervormen van twee zittingsjaren geleden. Wat het aantal uren wiskunde betreft, is de ondergrens dus opgetrokken, maar anderzijds werd het zeer sterke wiskundeaanbod voor een aantal aso-leerlingen ook weer verminderd.

Het is eigenlijk te vroeg om daar grote uitspraken over te doen. We denken daarover na in het departement. Ik vind dit wel iets dat we nauwgezet moeten volgen. Mevrouw Demeulenaere, u hebt het al gesuggereerd in uw vragen: ik ben ook van oordeel dat de kwaliteit van ons onderwijs eveneens afhangt van het op alle niveaus uitdagen van zeer begaafde leerlingen, in het lager onderwijs, in het secundair onderwijs enzovoort. De vraag is of het huidige curriculum die zeer begaafde leerlingen met talent voor wiskunde voldoende uitdaagt. Het zou natuurlijk ook kunnen dat het curricu-

lum niet op de goede wijze in de praktijk wordt omgezet. We kunnen allerlei redenen bedenken. Het is te vroeg om daar iets over te zeggen.

Het PISA-onderzoek leert ons ook dat de prestaties van de zwakkere leerlingen niet zijn verbeterd, en dat het verschil van 322 punten tussen de percentielen 5 en 95 ervoor zorgt dat de kloof tussen onze sterke en zwakkere leerlingen groter blijft dan het OESO-gemiddelde. We kunnen dus zeker niet concluderen dat de scores van leerlingen in Vlaanderen homogener worden ten koste van de prestaties van de sterkere leerlingen. Ik heb het dan wel over het secundair onderwijs. Nogmaals, wat PIRLS betreft, zien we op de foto die nu is genomen, minder spreiding. Anderzijds kunnen we van die foto geen filmpje maken, want we kunnen geen vergelijking maken in de tijd, wat we bij PISA wel kunnen.

Vooraf uit PISA 2006 blijkt natuurlijk ook de zeer sterke sociaaleconomische determinatie van die kloof. Dat toont aan dat een volgehouden gelijkheidsbeleid in de diepte noodzakelijk is. Ik verwijs naar de inspanningen die we ter zake doen in de nieuwe financieringssystemen die we voorstellen: het actieplan inzake kleuterparticipatie, het talenbeleid, de proeftuinen met betrekking tot talentenontwikkeling en studiekeuze en vele andere initiatieven. Ik wil ten overvloede nog eens herhalen dat het gelijkheidsbeleid een beleid moet zijn dat kansen biedt op uitstekend onderwijs voor iedereen: kansen op middelmatigheid zijn geen gelijke kansen. Daarvoor zullen we een volgehouden inspanning moeten doen. Net omdat ik ervan overtuigd ben dat dit een volgehouden inspanning moet zijn, hanteer ik de metafoer van de tienkamp voor gelijke onderwijskansen.

We hebben dus wat meer tijd nodig om een grondig inzicht te krijgen in wat er wezenlijk aan de hand is.

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord, althans in eerste instantie. Ik hoop echt dat u voort werk maakt van dat onderzoek, vooral dan wat het curriculum betreft. Ik denk immers dat daar heel wat mogelijk is. Het kan nooit kwaad eens nader te onderzoeken of dat wel volstaat om hoogbegaafde leerlingen voort te stimuleren.

Ik wil vooral ook het belang voor onze economie benadrukken. Het zijn net die hoogbegaafden die heel wat werk kunnen leveren op het gebied van innovatie en techniek. Als we willen teren op die kennis en innovatie in de toekomst, dan moeten we ervoor zorgen dat net die groep verder wordt gestimuleerd. Dat mogen we zeker niet uit het oog verliezen. Ik onderstreep het economische belang van die groep voor de toekomst.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, u vraagt meer tijd om dit grondig te bekijken. Ik ben daar blij om. We hebben allemaal af en toe meer tijd nodig. U zult het ons echter niet kwalijk nemen dat we daar te geleger tijd nog eens op zullen terugkomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de financiering van brugprojecten

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, deze vraag is ingegeven door informatie die ik heb gekregen uit de regio waar ik woon en actief ben, namelijk de Kempen. Een aantal weken geleden is me de brief overhandigd die u en de administratie ook hebben gekregen over de problemen met brugprojecten die zijn aangevraagd en goedgekeurd. Het probleem betreft het financiële onderdeel.

De overheid heeft ervoor gekozen om werk te maken van een voltijds engagement voor jongeren die kiezen voor het systeem van deeltijds leren en werken. We vinden dat heel belangrijk, en ik ben blij dat de verschillende partners in de Kempen daar effectief werk van willen maken. Het is een streek waar in het verleden al een hoog percentage werd bereikt van jongeren die de combinatie maken tussen leren en werken, namelijk 68 procent, wat behoorlijk is. Om zoveel mogelijk jongeren een tewerkstellingsplaats aan te bieden, zijn heel wat partners uit de regio rond de tafel gebracht om na te denken hoe er zoveel mogelijk brugprojecten en voortrajecten kunnen worden gerealiseerd. Op die manier kan een zeer hoog percentage van tewerkstelling worden bereikt.

Nieuwe promotoren hebben aanvragen ingediend en er zijn verschillende brugprojecten goedgekeurd. In de communicatie naar de organisaties die de brugprojecten invullen, is duidelijk gemaakt dat het gaat om een beperkte enveloppe die ter beschikking is om de brugprojecten te financieren. Er zouden niet meer projecten worden goedgekeurd dan er kunnen worden gefinancierd. Dat wijst erop dat kan worden gerekend op alle middelen en dat minder brugprojecten zullen worden goedgekeurd indien de middelen niet volstaan.

Ze hebben een brief ontvangen waarin staat dat er voldoende proefprojecten goedgekeurd zijn. Bij de motivatie wordt verwezen naar de invulling van de projec-

ten en de beschikbare plaatsen. Men heeft zich daarbij gebaseerd op het verleden, toen er een invulling was van 60 procent. In de Kempen slaagt men er nu in een hoger percentage te realiseren. Dat is een zeer positieve zaak. De mensen zijn er ook zeer enthousiast over. Ze zijn wel het slachtoffer van hun succes, toch vanuit financieel oogpunt. Ze kunnen niet over 80 procent, maar slechts over 60 procent van de middelen beschikken. Bovendien hebben de promotoren zelf niet zo maar de middelen ter beschikking om een oplossing te bieden.

Ik heb de vraag gekregen waarom een andere keuze wordt gemaakt en niet het aantal plaatsen wordt beperkt, maar wel de middelen. Ik kon daar geen antwoord op geven. Bovendien vond ik het ook moeilijk om die regeling te verdedigen. We vinden het zelf heel belangrijk dat op het terrein werk wordt gemaakt van een voltijds engagement. Dat gebeurt ook. De plaatsen zijn beschikbaar. De jongeren nemen nu ook dat engagement op. En dan stellen de promotoren vast dat ze eigenlijk niet over de middelen beschikken die aanvankelijk waren toegezegd! Dat is een probleem.

Een aantal promotoren stelt dat de enige manier om een oplossing te bieden, erin bestaat om na te gaan of in de toekomst nog zoveel brugprojecten moeten worden gerealiseerd. Als de overheid onderweg haar houding wijzigt, wordt het immers toch wel moeilijk om de engagementen nog op te nemen. Ik vrees dan ook dat wat dat betreft een probleem kan ontstaan.

Mijnheer de minister, wat zijn de redenen om iets anders te doen dan wat in de omzendbrief staat? Ondertussen hebt u de brief ook ontvangen. Zijn er al initiatieven genomen om een oplossing te bieden? Hoe kan worden voorkomen dat het voltijdse engagement minder wordt gerealiseerd? In mijn regio is men bereid om daar werk van te maken.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik wil voor de duidelijkheid eerst iets rechtzetten. De verwijzing naar de omzendbrief is in mijn ogen niet volledig correct. De omzendbrief vermeldt op bladzijde 12: “De financiële steun binnen dit project blijft beperkt tot de maximale toegewezen enveloppe door het Europees Sociaal Fonds (ESF). Deze enveloppe kan in geen geval overschreden worden. Dit betekent concreet dat dit kan leiden tot het beperken van het aantal dossiers.”

Het samen lezen van de geciteerde tekst met de titel waaronder de zojuist geciteerde tekst staat, namelijk ‘Het verwerven van financiële steun van het Europees Sociaal Fonds voor organisatoren die brugprojecten inrichten’, maakt voldoende duidelijk dat in functie van het totaal beschikbare budget de financiële tegemoetkoming in individuele dossiers kan worden afgetopt. Dit werd trouwens niet enkel in de omzendbrief vermeld,

maar stond ook al in de oproep waarop de organisatoren konden intekenen.

Een dergelijke aftopping is inderdaad gebeurd nadat alle aanvragen waren binnengekomen. Uit een vergelijking van het beschikbare budget met de aangevraagde financiële ondersteuning door de organisatoren van brugprojecten, bleek dat het beschikbare budget niet volstond om al die aanvragen voor 100 procent te dekken.

In dat geval zijn er twee mogelijkheden: of je reduceert het aantal organisatoren, of je topt de invulling van de aangevraagde trajecten af. Bij het nemen van een beslissing hierover is helemaal niet willekeurig gehandeld. Een keuze voor het eerste alternatief zou betekenen dat er organisatoren verdwijnen en dat er dus geen degelijke geografische spreiding van het aanbod zou blijven bestaan. Op die wijze zouden witte vlekken ontstaan, waardoor niet langer over het hele Vlaamse grondgebied, brugprojecten zouden kunnen worden aangeboden. Die optie werd dus niet in aanmerking genomen.

Blijft dus enkel de tweede optie. Hierbij moet u weten dat het over de jaren aangevraagde contingent van brugprojecten nooit volledig wordt gerealiseerd. De gemiddelde aanwending is 51 procent. Door de onvolledige aanwending gaan beschikbare en vastgelegde middelen verloren. Om dit te optimaliseren en de beschikbare middelen zo effectief mogelijk in te zetten, werd per organisator vertrokken van een historisch gemiddelde over de voorbije jaren. Op basis hiervan werd dan een stijging toegestaan.

Wat het concrete geval betreft waarnaar u in uw vraag verwijst, kan ik u het volgende melden. Voor de berekening van het aantal projecten van Welzijnswerk Kempen werd gewerkt met de concrete resultaten van het voorbije werkingsjaar, doordat voor dit jaar een aantal andere aanbieders van brugprojecten door Welzijnswerk Kempen werden overgenomen. Op basis van de officiële registraties in het CVS (cliëntvolgsysteem) bedroegen de individuele aanwendingspercentages voor het voorbije jaar voor Welzijnswerk Kempen 65 procent, voor het OCMW Herentals 26,6 procent, voor het OCMW Westerlo 67,97 procent en voor het OCMW van Geel 34,33 procent. Het totaal over dat geheel samen genomen bedraagt 53 procent.

Voor het nieuwe werkingsjaar kreeg Welzijnswerk Kempen een totaal van 32.000 uren toegewezen. Dit is een eerste stijging in vergelijking met het vorige jaar. Bovendien werd dit totaal gebruikt om hierop een aanwendingspercentage van 60 procent te berekenen. Dit is een tweede stijging ten opzichte van het vorige werkingsjaar. Beide stijgingen komen neer op een verhoging van 19,7 procent van het budget in vergelijking met het vorige werkingsjaar.

Gelet op de resultaten van het voorbije werkingsjaar, lijkt de toegestane stijging mij redelijk en voldoende

om concreet te kunnen inspelen op de vraag naar brugprojecten in de regio.

In het licht van uw kritische bedenkingen vraagt u of we initiatieven nemen. Precies omdat ik er iets anders tegenaan kijk, kan ik op dit ogenblik geen nieuwe initiatieven nemen zonder de op andere plaatsen in Vlaanderen georganiseerde brugprojecten in gevaar te brengen. Een voortdurende evaluatie van de aanwending van de door de organisatoren aangevraagde contingenten zal moeten uitwijzen of er eventueel meer ruimte komt voor andere organisatoren. Ik wil er bovendien toch op wijzen dat de middelen die worden ingezet voor brugprojecten, ESF-middelen zijn en dus slechts additioneel zijn bij de middelen die de organisator zelf ter beschikking moet stellen.

Van zodra de nieuwe ESF-oproep is gelanceerd, zal de dienst Beroepsopleiding van het departement Onderwijs en Vorming, binnen de voor de brugprojecten beschikbare enveloppe, de financiële criteria uitwerken. U mag hierover duidelijkheid verwachten tegen april 2008.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, ik heb geen bijkomende vragen over de cijfers die u geeft. De cijfers zijn correct.

Wel voelt de regio zich financieel slachtoffer van zijn succes. Ik vrees dat men in de toekomst heel voorzichtig zal zijn om nog mee in te stappen. Dat moeten we voorkomen. Het is op zich al geen eenvoudige opdracht om met deze jongeren te werken en voor hen tewerkstelling te creëren. Nu moeten de promotoren financieel meer bijdragen, wat voor hen een verassing is, want ze hadden die circulaire anders gelezen en geïnterpreteerd. Ze hebben duidelijk gecommuniceerd hoe ze dat begrijpen. Ik vrees voor de gevolgen daarvan. Ik vind het belangrijk dat we dat opvolgen en voorkomen dat er in de toekomst minder initiatieven zullen worden genomen.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik begrijp uw zorg. Ik denk echter dat ik nu niets anders kan beslissen dan wat ik nu beslis. We moeten tegen het einde van het jaar evalueren hoe de dynamiek op het terrein is.

Het is geen eenvoudig verhaal. Ik ben niet van plan de beslissing nu te wijzigen.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik hoor dat men van plan is om de tewerkstelling van een aantal jongeren vroegtijdig te beëindigen. Het zou zeer spijtig zijn mocht die beslissing worden genomen omdat we dat net niet willen bereiken. We moeten er alles aan doen om te voorkomen dat jongeren dat zullen ervaren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
